

י. צדקין ילדה עם יונה (ברונזה) O. Zadkin

מן הזמן הקדום ביותר, כשצדקין עמד לפני ענקי־היער באותו האופן – אם אפשר כך לאמור – של סקיתי מתלהב, זאת אומרת שההרגשה כובשת בו את ההכרה, – מני אז חיה בו הרגשת הטעות הזאת, שאף רודין לא יכול היה להתגבר עליה.

מן היום הראשון הבין צדקין, שהפסל יגשים את רצונו רק, אם ימצא את ההפרש הקיים, שבין "החתוך" ובין הגלוף – ומכאן יבין את יתרונות ה"חתוך", כי הגלוף אינו אלא אמצעי להשגת תוספת אורנמנטלית.

ואם י. צדקין למד להכיר את האיכויות המעצבות את הצורה של ה"חתוך", פירושו של הדבר, שהיה מחבר קומפוזיציות באמצעות האור, הוא יודע זאת יפה, וחוזר על כך לעתים קרובות: אחר שקיעת השמש אין עבודת פסול כל שהיא.

זאת היא השלילה ההחלטית של מעשה גלוף, אשר הביאה את יוסף צדקין לכל מיני צורות של כובד וקשיות. קרה לו, מה שקרה לאותם האדריכלים הטובים שלנו, אשר תלו את בנייתם בחזית החשופה, שטופת אור, ואשר רק היום מתחילים מודים, שעליהם לשוב לעבוד הדרמטי של השטח העליון, שאינו לא משהו אילוסטריטיבי ואף לא אורנמנטלי.

אף על פי כן, אמנותו של צדקין היא האצילית ביותר.

הנראות כמצלצלות, כשם שהכוכבים צלצלו באזניו של פיתגורס, חי בבית מלאכתו, וכשראיתי שם בפעם הראשונה את אותם הפסלים היפים, שהחלל והזמן חיו תוכם מאוחדים בקצב הנשגב – בהיסח הדעת, המפליא גם אותו, שאלתי אותו שאלה, שעליה קבלתי תשובה זו: הכל יותר לנו! סוף סוף נשתחרר מן הפחד, אנו מגיחים כמנצחים מכוסי פצעים, ואף על פי כן חזקים – מתוך זמן של השלילות הגדולות, מפרק זמן, שמי שלא חי בו לעולם לא יבין אותו. מן ההכרח היה עד היום לשלול ולהחרים, מה שקרה לאדריכלים, אשר הקריבו לעירום דהטהור של שטחים מחושבים יפה כל התוספת, זה קרה גם לציירים, אשר בהתגוננותם שללו את ה"נושא" ואת הקשור בו, בכדי להצטמצם לגמרי בעצוב, תהלה לאל, הננו אדוני גיאומטריה פורמלית מחודשת, העומדת לשמושנו, מחדש רכשנו לנו חופש ההמצאה, ואנו יכולים להתמסר לדבר, מבלי שנפחד מפני הברוק או הרוקוקו.

תבינו את גודל שמחתי, בשמעי אותן המלים מאותו האיש, לאחר שזמן כה רב התאמצתי להוכיח, לידידי הבלתי־תלויים, המורדים והמוחרמים של הדור 1905–1916, והגם היום המנצחים, שאף פעם לא שאפו לדבר מה אחר מאשר להכרת השיטות הקלסיות, והשתמשו לכך באמצעי הרגיל של מהפכנות.